

Polis-kysely nuorten mielenterveyspalveluista

Keski-Pohjanmaan aluehallitus 21.08.2023 § 193

Valmistelija

osallisuus- ja asiakkuuspäällikkö Jussi Salminen

Polis-työkalu uudenlaisena kyselyalustana antaa mahdollisuuden vahvistaa Keski-Pohjanmaan osallisuutta ja demokratiaa. Kyselyalustan myötä voimme kuulla asukkaiden mielipiteitä, priorisoida asioita tai työstää yhteisiä näkökantoja. Työkalua voidaan hyödyntää joustavasti, kun halutaan tavoittaa laaja joukko asukkaita tai kun tavoite on lähestyä valikoidummin tiettyjä kohderyhmiä.

Keski-Pohjanmaalla asuvat nuoret pääsivät ensimmäisenä Suomessa kokeilemaan Polis-kyselyalustaa hyvinvointialueella ja kertomaan mielipiteensä paljon keskustelua herättävään aiheeseen: Miten nuorten mielenterveyspalveluita pitäisi oikeasti parantaa? Kysely oli avoinna **24.5.2023-14.6.2023 klo 12**. Vastauksia kyselyyn saatiin yhteensä peräti 598.

Nuorisovaltuusto oli alusta alkaen vahvasti mukana kyselyn laadinnassa. Nuorisovaltuuston kokouksen yhteydessä laadittiin Polis-kyselyyn meta- ja siemenväittämiä, joita sitten viranhaltijatyönä jatkovalmisteltiin. Nuorisovaltuusto ja sen some-ryhmä olivat vahvasti viestimässä kyselystä keskipohjalaisille nuorille, jotka omalta osaltaan olivat mahdollistamassa näin suuren osallistujamäärän. Seuraavassa kyselyssä pystytään huomioimaan paremmin kyselyn ajankohta, jolloin vastausmäärä nousee vielä suuremmaksi.

Nuorisovaltuusto halusi selvittää kyselyn avulla mm. nuorten näkemyksiä hyvinvointialueen mielenterveyspalveluista, niiden saatavuudesta, käytöstä ja asenteista. Aihe oli mitä ajankohtaisin, minkä vuoksi informaatiota tullaan analysoimaan syvällisemmin nuorisofoorumissa 16.9.2023 ja perhepalveluiden toimialueella.

Polis-kyselyyn vastasi kaikkiaan 598 vastaajaa. Kaikista vastaajista 79 % ilmoitti olevansa alle 30-vuotias. Tällöin voidaan todeta, että kysely on kohdentunut oikealle ryhmälle eli nuorille. Kyselyssä muodostui kaksi vastaajaryhmää A- ja B-ryhmä. A-ryhmä (150 vastaajaa) ja B-ryhmä (387 vastaajaa). A-ryhmän vastaajista 68 % ilmoitti olevansa alle 30-vuotias ja vain 11 % ilmoitti käyttäneensä mielenterveyspalveluita Keski-Pohjanmaalla. Vastaavasti B-ryhmän vastaajista 84 % ilmoittaa olevansa alle 30-vuotias ja peräti 42 % ilmoittaa käyttäneensä mielenterveyspalveluja Keski-Pohjanmaalla.

Sen sijaan asun haja-asutusalueella ja asun muualla kuin Kokkolassa -väittämien kohdalla ei ollut käytännössä ollenkaan eroa vastaajissa. Tämä tarkoittaa sitä, että koko Keski-Pohjanmaan

maakunnassa vastattiin kyselyyn ja kysely tavoitti koko hyvinvointialueen nuorison. Nuorisovaltuuston rooli tasapuolisen informaation mahdollistajana oli erittäin merkittävä.

Vastauksissa nousee mm. esille, että Keski-Pohjanmaalla on kyllä nuorille suunnattuja palveluita tarjolla, mutta nuorilla ei ole niistä riittävästi tietoa. Esimerkiksi Nuotan palveluista vain 15 % kaikista vastaajista ilmoittaa tietävänsä riittävästi ja psyykkaritoiminnasta tiesi 25 % vastaajista. Näiden lukujen olisi toivonut olevan suurempia.

Mielenterveyspalveluista hyvinvointialueella tulisi tiedottaa yleisesti ottaen enemmän, sillä 61 % vastaajista oli sitä mieltä, että nuorille suunnatuista mielenterveyspalveluista tiedottaminen on puutteellista. Erityisen huolestuttavaa on se, että palvelujen käyttäjistä 74% oli tätä mieltä.

Kyselyn auetessa oli laadittuna 32 meta- ja siemenkysymystä. Nuorilta tuli kyselyyn runsaasti uusia väittämiä, joita lisättiin kyselyyn kyselyn ollessa auki. Kyselyn päättyessä väittämiä oli yhteensä 87. Uusien väittämien suuri määrä kertoo nuorten kiinnostuksesta kyselyä kohtaan. Polis-kyselyn yksi haaste on siinä, että vastattuaan kyselyyn ei välttämättä käy enää vastaamassa uusiin väittämiin.

Tämän Polis-kyselyn kautta kerätyt näkemykset ja kokemukset analysoidaan syvällisesti esim. aluehallituksessa, nuorisofoorumissa ja nuorisovaltuustossa. Perheiden palvelut tulee ottamaan kokonaisvastuun nuorten mielenterveyspalveluiden kehittämisestä saatujen evästysten pohjalta.

Polis-kyselyn perusteella tehtyjä alustavia johtopäätöksiä:

Polis-kyselyn perusteella vastaajista muodostui kaksi ryhmää, joiden näkemykset ja kokemukset poikkesivat toisistaan. Polis-alusta muodosti ryhmät vastausten perusteella.

Kyselyn erityispiirteenä oli, että nuoret ohittivat väittämiä yllättävänkin paljon erityisesti ryhmässä A (ei käyttäneet palveluja). Kahdessa muussa alueella tehdyssä kyselyssä ei tätä ei ollut selkeästi havaittavissa.

Mielenterveyspalvelut nähdään tarpeellisina lähipalveluina. Erityisesti palveluja käyttäneet ovat huolissaan mielenterveyspalveluista.

Mielenterveysongelmista ei kummankaan ryhmän mielestä ole helppo puhua. Vain 19 % ilmoitti olevan helppo puhua ongelmista. Positiivista on kuitenkin, että molemmat ryhmät katsoivat, että ympärilläni on turvallisia aikuisia, joille uskallan puhua myös vaikeistakin asioista (A-ryhmä 53 % ja B-ryhmä 59 %, vastaukset yhteensä 57 %).

Kysely on tarkoitus uudistaa ensi kevätlukukauden aikana, jolloin nähdään nuorten mielenterveyspalveluiden kehityssuunta.

Tavoitteena on saada vastausprosenttia vielä suuremmaksi. Yhteistyö nuorisovaltuuston, perheiden palveluiden ja kuntien sivistystoimen kanssa on ensisijaisen tärkeää.

Oheisaineistona Polis-kyselyn tulokset kokonaisuudessaan.

Päätösesitys

Aluehallitus päättää

1. merkitä kyselyn tulokset tiedoksi;
2. pyytää perheiden palveluita huomioimaan Polis-kyselyn tulokset hyvinvointialueen nuorten mielenterveyspalveluiden kehittämistyössä.

Päätös

Aluehallitus päätti kohdat 1.-2. päätösesityksen mukaisesti.

Merk. tied. osallisuus- ja asiakkuuspäällikkö Jussi Salminen esitteli asian kokouksen alussa.

Keski-Pohjanmaan nuorisovaltuusto 15.06.2024 § 32
3144/00.02.01/2023

Valmistelija

osallisuus- ja asiakkuuspäällikkö Jussi Salminen

Nuorten mielenterveyspalveluita koskeva Polis-kysely uusittiin keväällä 2024. Kysely oli auki 15.5.-7.6.2024. Kyselyyn saatiin viime vuotta huomattavasti vähemmän vastauksia 393 (vuonna 2023 vastaajia 598). Tämä sama trendi näkyi myös ruotsinkielisiä palveluita koskevassa kyselyssä.

Polis-alustan kehitystyö ei ole jatkunut riittävän aktiivisena, josta syystä on oleellisen tärkeää saada uusi versio hyvinvointialueille käyttöön. DigiFinland ja Sitra pyrkivätkin saamaan Polis-alustan laajempaan käyttöön esim. valtiolle, jolloin kehitystyön rahoitus mahdollistuisi. Tällöin alusta olisi myös houkuttelevampi, nykyaikaisempi ja vielä helppokäyttöisempi.

Tekoäly jakoi osallistujat/vastaajat kahteen ryhmään. Ryhmä A 128 osallistujaa ja ryhmä B 229 osallistujaa. Ryhmien välillä ei ole merkittävää eroa.

Suurin osa osallistujista (vähintään 60 %) olivat seuraavaa mieltä:

- He eivät tiedä Nuotan toiminnasta riittävästi (59%)
- He hakisivat apua, mutta mielenterveyspalvelut ovat liian kaukana (59 %)
- Nuoret haluavat olla mukana heitä koskevien asioiden käsittelyssä (74 %)
- Mielenterveyspalveluiden tulisi olla maksuttomia (80 %)
- Mielenterveys-, päihde- ja riippuvuusongelmien hoidossa on tärkeää asioida omalla äidinkielellä (80 %)
- Mielenterveydenongelmiin tulisi saada apua lähipalveluna kouluympäristössä
- Mielenterveys ei ole yliarvostettua (60 %)
- Nuorten mielenterveyteen pitää satsata, koska heissä on tulevaisuus (79 %)

Tiivistettynä voisi sanoa, että nuoret toivovat enemmän matalankynnyksen palveluita, jotka olisivat helpommin saavutettavissa ja annettaisiin ajoissa mieluusti kouluympäristössä.

Oheisaineistona diaesitys ja Polis-kyselyn raportti.

Päätösesitys

Nuorisovaltuusto päättää:

1. keskustella asiasta ja merkitsee Polis-kyselyn tulokset tiedoksi
2. lähettää Nuorten mielenterveyskyselyn aluehallitukselle tiedoksi ja toimialueille hyödynnettäväksi

Päätös

Nuorisovaltuusto päätti kohdat 1. ja 2. päätösesityksen mukaisesti.

Merk.tied.osallisuus- ja asiakkuuspäällikkö Jussi Salminen esitteli asiaa klo 13.43-13.53.